ଛୋଟ ପୁଣି ଏଡ଼େ ସେ ବିରାଟ

ସଳିଦାନଦ ରାଜତରାୟ (୧୯୧୩-୨୦୦୫)

କବି ପରିଚୟ :

କବି ସଚ୍ଚିତାନଦ ରାଜତରାୟ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗୁରୁଜଙ୍ଗ ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପିତା ଥିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ କମାର ରାଜତରାୟ ଓ ମାତା ଥିଲେ ମୁକ୍ତା ଦେବୀ । ଛାତ୍ରାବୟାରୁ କବିତା ରଚନା କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ସଭକ । ତେଣୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ହୋଇଥିଲେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱଦ୍ୱୀ କବି, ଗାଞ୍ଚିକ, ଔପନ୍ୟାସିକ ଓ ଗଠନଧର୍ମୀ ସମାଲୋଚକ । ତାଙ୍କର ନିରଳସ ସାହିତ୍ୟ ସାଧନା ପାଇଁ ସେ କେନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ପୁରଞ୍ଜାର, ମର୍ଯ୍ୟାଦାସମ୍ପନ୍ନ ଜ୍ଞାନପୀଠ ପୁରଞ୍ଜାର ଓ ଇନ୍ଲଳରତ୍ନ ଉପାଧି ପାଇଛନ୍ତି । ପଲ୍ଲୀଖ୍ରୀ, ବାଜିରାଭତ, ପାଣ୍ଟୁଲିପି, ଅଭିଯାନ, ଭାନୁମତୀର ଦେଖ, ହସନ୍ତ, କବିତା ୧୯୬୨, କବିତା ୧୯୬୯, କବିତା ୧୯୭୧, କବିତା ୧୯୭୪, କବିତା ୧୯୮୫, କବିତା ୨୦୦୪ ଆଦି କବିତା ଗ୍ରହ୍ଦ ସହ ମଖାଣିର ଫୁଲ, ମାଟିର ତାଜ, ଛାଇ, ମାଙ୍କଡ଼ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଞ୍ଚ ଆଦି ଗନ୍ଧଗ୍ରହ ଓ ଚିତ୍ରଗ୍ରୀବ ପରି ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରି ପ୍ରଭୁତ ଯଶର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । 'ଉଭରକର୍ଷ' ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଆମ୍ବଚରିତ । ତାହା ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ।

ଆଲୋଚ୍ୟ କବିତାଟି 'ବାଜିରାଭତ' କାବ୍ୟରୁ ଗୃହୀତ । ଏହି କବିତାରେ ବାଳକ ବାଜିରାଭତର ଅପୂର୍ବ ଦେଶପ୍ରୀତି ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଅଛି ।

ତୁହେଁ ବନ୍ଧୁ, ନୁହେଁ ଏହା ଚିତା ଏ ଦେଶ ଡିମିର ଡଳେ ଏ ଅଲିଭା ମୁକତି ସଳିତା, ନୁହେଁ ଏହା ଜଳିଯିବା ପାଇଁ ଏହାର ଜନମ ଏଥି ଜାଳିପୋଡ଼ି

ଉଆଁସ ପାଚିରି ଘେର।

ଏ ଅଂଧାରି ଅମୁହାଁ ଦେଉଳେ

ଦବାକୁ ଧସାଇ । ୧ ।

ପ୍ରେତାୟିତ ଅନ୍ଧରାତି

ମଥା ପିଟେ ଯାର ବେଦୀ ମୂଳେ

ଏ ତାହାର ଶେଷ ଦୀପାୟନ । ୨ ।

ସଂଜର ତୁଳସୀ ମୂଳେ

ପ୍ରଦୀପର ନିରୁକ୍ତ ବେଦନ

ଚ୍ଚଳିଉଠି କ୍ଷଣିକ ସକାଶେ

ସାର୍ଥକ କରଇ ଯଥା ଚିରଂଡନେ 🚙 କଳା କଳା

ମଂବ ଉପହାସେ ।୩।

ସେହିପରି ତାହା

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନ ଦେଇ ଜୀବନର ଅତିରିକ୍ତ ଯାହା-

99

ଗର୍ଭେ ତାର ହୋଇଛି ଜନମ, ତାହାରି ବଂଦନା କରେ ଆଯୁଷ୍ପାନ

छि। । । ।

ଶିଖା ପ୍ରିୟତମ ।୪।

ଜବିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ

ଆସ୍ତ୍ରନ୍ତିତ । ତାହ୍ୟ ଦଲ ରାଗଟେ ନିର୍ଜନ ।

ଏ ଶିଖା ଦେଇଛି ଆଜି

(8008-10008)

ଇତିହାସେ ହାତଟେକି ଦାନ

ଶତାବ୍ଦୀର ଶ୍ରେଷ ଫୁଲ

ରତ୍ୱ ଜଣ୍ଡ ବର୍ଷ ଓ ଅଧ୍ୟର୍ଥରେ ଅଧନ୍ତ । ସେଥିଲେ ସହର ମୁକୁଳିତ 'ମୃତ୍ୟୁହୀନ' ପ୍ରାଣ**ାଞ୍ଚ** । ଜଣବୃତ୍ୟ ଜନ

ଏକ୍ଟର ବ୍ରହ୍ନ । ବ୍ରହ୍ମ ନ୍ଦ୍ର ନିରନ୍ଦ ଏ ଜନତାକୁ ଦେଇଛି ଏ । ବ୍ରହ୍ମ ଜଣ କରେ ବାନ୍ତ । ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଧାର୍ବର ଜଣ ନାନ୍ତ ସମୟରେ ସେ ହୋଇଥିଲେ ଅପ୍ରତିହ୍ର ବଳ ଭିଲ୍ଲ ଓ ଅଧନ୍ୟଧିକ ଓ ଅଧନ୍ୟମି କେଳାଚ ରହିଳାରେ ସେ ବେଲେ ବର୍ଷ କଥାନ୍ୟ ୍ୱାଧାର । ବିଲୋଗ ଓଡ଼ିଆର କ୍ଷୁଦ୍ର ଏକ ନାଉରି ବାଳକ । ଓ ଅଧାରଣ ଓଡ଼ିଆର ଓଡ଼

। ଜଳ ଓ ୧୯୬୭ । ଜଳ ଓ ୧୯୬୭ । ଜଳ ଓ ୧୯୬୭ । ଜଳାହିବାକୁ ଏ ଦେଶର ତରୀ । ୬ । ଓଡ଼ିଓ ଓଡ଼ିଆ ଓ ଜଳାଜିତ

କ୍ଷର ଏହାଏକ୍ଷର ସଂକ୍ରାନ (ଲାଇ ଭିଡ଼ି ନାଇ ଘାଟେ ନାଆ । ସହକ୍ଷର ।ବିଜ୍ୱ ନାଷ ୪୦୦୧ ।ଗ୍ରିକ ,ଝ୮୯୨ ।ଗ୍ରିକ ,୪୯୯୨ । ବ୍ରତ୍ତ୍ୱର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ୍ତର ଆଜି ତାର ବାଶୀ

୍ବି ଓ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତ କଥାଚନ ଧମନୀ ତଳେ ପଠାଇଛି ଅପୂର୍ବ ଆହ୍ୱାନୀ ।୭ । ୍ବର୍କ ବ୍ୟକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତ ।

X କୁହେଁ ବର୍ଷ , କୁହେଁ ଏହା କିତା

ଏଡ଼ିକି ସେ ଅମାନିଆ ପିଲା ଫଉତର ଗୁଳିଗୁଳା, ରଜା, ଝଡ଼, କିଛି ନ ମାନିଲା

ଧୁଳି ଖେଳ ଛାଡ଼ି

ଗୁଳି ଆଗେ ଜୀବନକୁ ହସି ହସି ଦେଲା ସିନା ବାଢ଼ି । ।

ଝଡ଼ଠାରୁ ସେ ଯେ ବଡ଼

ମେଘଠାରୁ ଆହୁରି ସେକଳା,

ସାନ ଦେହେ ଖେଳେ ତାର

ଜୀବନର ଅଲିଭା ଚପଳା ।୯ ।

ରାତି ପରି ହୁଏ ବାଟବଣା

ପଥ ଭୁଲି ଏଣେତେଶେ ବୋହିଯାଏ

ସେ ପରା ଝରଣା ।

ଛୋଟ ପୁଣି ଏଡ଼େ ସେ ବିରାଟ

ଜୀବନ ପାରିଲା ନାହିଁ ରଖି ତାକ୍ର

ମୃତ୍ୟୁ ତା'ରେ ଛାଡ଼ିଦେଲା ବାଟ,

ଲୁହାର ଫଉଟ୍ଟ ଗଲେ ଫାଟି 🧽 🖾 🗝 କରି କଥାଚ

ମାଟିର କଂକାଳ ସେ ଯେ କାହିଁଗଲା ?

ମାଟି ଖାଲି ମାଟି !! ।୧୦।

विश्वाद्धिय

ସୂଚନା :

'ବାକିରାଉତ' କାବ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ୧୯୩୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ତାହାର ୧୯୪୨ ଓ ୧୯୪୩ରେ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସଂୟରଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ପରେ ୧୯୪୮ ଓ ୧୯୬୪ରେ ଏହାର ଚୂତନ ସଂୟରଣ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

ବାଜିରାଉତ ବାରବର୍ଷର ନାଉରି ପିଲା । ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ନୀଳକଣ୍ଠପୁର ଗାଁର ଏକ ଗରିବ ଖଣ୍ଡାୟତ ଘରେ ତା'ର ଜନ୍ନ । ୧୯୩୮ ମସିହାର ଗଡ଼ଜାତ ପ୍ରଜା ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ ବାଜିରାଉଡ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀଘାଟରେ ଜଗିରହିଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ପୋଲିସ୍ ଫୌଜକୁ ନଦୀ ପାର କରାଇ ନ ଦେବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଗୁଳିତୋଟ ଖାଇ ସେ ସହିଦ ହେଲା । କଟକର କାଠଯୋଡ଼ି ନଦୀକୂଳରେ ତା'ର ଚିତାଗ୍ନି ଜଳିଉଠିଲା । ଏହି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିକୁ ନେଇ କବି ଏହି କାବ୍ୟ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

(a) ଅନାଗ୍ରହ ଭାବ ପ୍ରଶ୍ୱନ କରିବା

(ය) ඉක්සු කැලෙකු ලේක්ව

(ମ) ଖାଲବାକୁ ପାରନଥିବା ଲୋକ

건물물이 원모를 위로 60대를 <mark>열려면 ?</mark>

ନମୁଲମ୍ବାଡ ସହମଧ୍ୟର ଆମ୍ପ୍ରହାନ । ଶହରି ମାଲ୍ଲ କେନ୍ଦ୍ରନ

ବାଳିରାଉତ୍କ କବି ଅମାନିଆ ପିଲା ବୋଲି କାହିକି କହିଛନ୍ତି ?~

ଶହାର୍ଥ :

ତିମିର – ଅନ୍ଧାର, (ଏଠାରେ ପରାଧୀନତା)

ପ୍ରେତାୟିତ - ଅଶରୀରୀ ଆତ୍ଯାଙ୍କ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ

ଦୀପାୟନ – ଆଲୋକବର୍ତ୍ତିକା

ମୁକୁଳିତ - ପ୍ରକୃଟିତ

ତରୀ – ଡଂଗା

ନିରୁକ୍ତ ବେଦନ- ଅକୁହା ବେଦନା

ନିରନ୍ନ – ଭୋକିଲା ଲୋକ

ଅଲିଭା ଚପଳା – ଚପଳା ବା ବିଜୁଳି ସଂଗେ ସଂଗେ ଦେଖାଦେଇ ଲିଭିଯାଏ । ବାଜିରାଉଡ ବିଜୁଳି ସମ ତେଜୀୟାନ । ତା'ର ଜୀବନ ଜ୍ୟୋତିଃ ଲିଭିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଅଲିଭା । ଅନେକ ଯୁଗ ଯାଏଁ ତାହା ଜାତିକି ପ୍ରେରଣାର ଆଲୋକ ଦେଉଥିବ ।

요 + 유유명 (용)

ଲୁହାର ଫଉକ – ହୃଦୟହୀନ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସେନାବାହିନୀ 🕍 ଓ୍ରଜ୍ଞ । ଓଡ଼େ ବି ଜୁନାଓ ଜିତ୍ରି ଜନ୍ମ । ଜନ୍ମ

ମେଘଠାରୁ ...କଳା – ପ୍ରବଳ ବର୍ଷାର ସମ୍ଭାବନା ଯେପରି କଳାମେଘରେ ଥାଏ, ସେହିପରି ପ୍ରଚୁର ଜୀବନୀଶକ୍ତି ବାଜିରାଉତଠାରେ ଥିଲା । ତା' ଦେହରେ ଅଲିଭା ବିଜୁଳି ସମ ପ୍ରଚଣ ଶକ୍ତି ଓ ଅଫୁରନ୍ତ ଦେଶପ୍ରେମ ଥିଲା । ତାହାହିଁ ପ୍ରକା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଶକ୍ତି ଦେଇଥିଲା ।

'ଅକିରା ଚଠରୀ'- ଏପରି କହିବା ବାରା ବାଳିରାଉଡର କେଉଁ ମହନୀୟ ଗୁଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ?

ପ୍ରଶ୍ମାବଳୀ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ	ଉଉରମୂଳକ	-

- 'ବାଳିକାଉଡ କାବ୍ୟ ପଥନେ ୧୯୩୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାର ନିମ୍ନ ଉକ୍ତି ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ବାଛି ଲେଖ । ୧୯୪୩ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିକ ସଂୟକ୍ଷଣ ପ୍ରକାଶ-ବାଲଲା । ପରେ 'ଉଆଁସ ପାଚିରି ଘେରା' କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ ?
  - (କ) ଅନ୍ଧକାରର ପାଚିରି (ଖ) ଘର ଚାରିପଟେ ଘେରି ଥିବା ପାଚିରି
  - (ଗ) ଅମାବାସ୍ୟା ରାଡି ପରି ଅନ୍ଧକାରର ପାଚିରି
- ୨. କାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି 'ଶତାବ୍ଦୀର ଶ୍ରେଷ ଫୁଲ' ଉକ୍ତିଟି ବ୍ୟବହୃତ ?
  - (କ) ବାଜିରାଉଡକୁ (ଖ) ବାଜିରାଉଡର ଗାଁକୁ (ଗ) ବାଜିରାଉଡର କୀର୍ଭିକୁ
- 'ଶୀତଳ ଧମନୀ'ର ଠିକ୍ ଅର୍ଥ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗରୁ ବର୍ଣାଅ ।
  - (କ) ରକ୍ତ ଶିଥିଳ ହେବା

- (ଖ) ଧମନୀ ଥଣ୍ଡା ହୋଇଯିବା
- (ଗ) ଅନାଗ୍ରହ ଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା
- ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଅର୍ଥ ସୂଚାଉଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ କବିତାରୁ ବାଛି ଲେଖ । 8.
  - (କ) ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ

- (ଖ) ମନରେ ଥିବା କଷରାଶି
- (ଗ) ଖାଇବାକୁ ପାଉନଥିବା ଲୋକ
- (ଘ) ଲିଭୁ ନଥିବା ଆଲୋକ ବରିକା

5585

- ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ

सम्बद्धा हर्ना

- 'ମୁକଳିତ' ଶବ୍ଦଟି ପାଇଁ କେଉଁଟି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ? 8.
  - (କ) ମୁକଳ + ଇତ

(ଖ) ମୁକୁଳି + ତ

(ଗ) ମୁ + କୁଳିତ

- (ଘ) ମୁକ୍+ଳିତ
- ନିମ୍ନଲିଖ୍ଡ ସନ୍ଧିମଧ୍ୟରୁ 'ଆଯୁଷ୍ମାନ୍ ' ଶବ୍ଦଟି ପାଇଁ କେଉଁଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ।
  - (କ) ଆୟୁ + ଷ୍ମାନ୍

- (ଖ) ଆଯୁସ୍ + ମାନ୍
- (ଗ) ଆୟୁଃ + ମାବ୍ (ଘ) ଆୟୁଃ+ମତ୍

- କବି ମୁକତି ସଳିତାକୁ ଅଲିଭା କହିବାର କାରଣ କ'ଣ ?
- ବାଚ୍ଚିରାଉତର ଚିଡାଗ୍ନି ଆମକୁ କି ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥାଏ ? 🎉 🖂 🖂 🖂 🖂 🖂 🖂
- ୯. ବର୍କଙ୍କ ବୃଷ୍ଟିରେ ବାଜିରାଉତ ମୃତ୍ୟୁହୀନ କିପରି ? ବିଜ୍ଞର । ନହାନ୍ତ ଜାବନ କଳନ୍ତ କଳା. ନ୍ରାଦ୍ର ଜାବନ
- ୧୦. ନିରନ୍ନ ଜନତାକୁ ବାଜିରାଉତ କି ମହାନ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥାଏ ?
- ୧୧. ସୁସ୍ତ ପ୍ରାଣକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବା ପାଇଁ ବାଜିରାଉଡର ପ୍ରେରଣା କିପରି ଥିଲା ?
- ୧୨. ବାଜିରାଉତ୍ରକୁ କବି ଅମାନିଆ ପିଲା ବୋଲି କାହିଁକି କହିଛନ୍ତି ?
- ୧୩. 'ଅଲିଭା ଚପଳା'– ଏପରି କହିବା ଦ୍ୱାରା ବାଚ୍ଚିରାଉଡର କେଉଁ ମହନୀୟ ଗୁଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ?

BIRIES

ଦୁର ତାର୍ନବଣ ଆକ୍ଷାରେ ଶ୍ରଣୟ

ପଥର ସେ ପାଟୋ ବଣା ହର୍ଡ

- ୧୪. ବାଜିରାଉଡର କେଉଁ ଗାଥା ଆଜି ଅପୂର୍ବ ଆହ୍ୱାନୀ ହୋଇରହିଛି ?
- ୧୫. କିଶୋର ବାଜିରାଉଡର ଆଚରଣରେ କେଉଁ କେଉଁ ମହତ ଗୁଣାବଳୀ ପ୍ରକାଶ ପାଇଅଛି ? ସପ୍ରସଙ୍ଗ ସରଳାର୍ଥ ଲେଖ ।
- ୧୭. କଳି ଉଠି କ୍ଷଣିକ ସକାଶେ ସାର୍ଥକ କରଇ ଯଥା ଚିରଂତନେ ମଂଦ ଉପହାସେ ।
- ୧୮. ମେଘଠାରୁ ଆହୁରି ସେ କଳା ସାନ ଦେହେ ଖେଳେ ଡାର ଜୀବନର୍ ଅଲିଭା ଚପଳା ।
- ୧୯. ଲୁହାର ଫଉଜ ଗଲେ ଫାଟି ମାଟିର କଂକାଳ ସେ ଯେ କାହିଁଗଲା ମାଟି ଖାଲି ମାଟି !!

ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

- ୨୦. ବାଜିରାଉତର ଦେଶପ୍ରୀତି ଅସାଧାରଣ– ପଠିତ କବିତା ଅନୁଯାୟୀ ଆଲୋଚନା କର ।
- ୨୧. ବାଜିରାଉତର ଚିତାଗ୍ଲିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କବିଙ୍କ ମନର ଅବ୍ୟକ୍ତ ବେଦନା ସମ୍ପର୍କରେ ପଠିତ କବିତା ଅନୁସରଣରେ ଆଲୋଚନା କର ।
- ୨୨. ''ଛୋଟ ପୁଣି ଏଡ଼େ ସେ ବିରାଟ'– କବିଡାର ନାମକରଣର ସାର୍ଥକଡା ପ୍ରତିପାଦନ କର । ତୁମପାଇଁ କାମ :
- ୨୩. 'ବାଜିରାଉତ' କାବ୍ୟଟିକୁ ଆମୂଳତୂଳ ପାଠ କର ।
- ୨୪. କବି ସଚ୍ଚି ରାଉଡରାୟଙ୍କର କବିତାବଳୀ ସଂଗ୍ରହ କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ ।

चित्राक्षाक्षाक्षात्वाक्षात्वाचा

ହରିକା ପାଣିରେ ମହିଷ୍ଟ ଜାକଳି ଦେଖେ ।